

Wiadomo już, kto zaprojektuje zespół budynków Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie i teatru TR Warszawa na placu Defilad

Warszawa, 31 lipca 2014

Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie, we współpracy z teatrem TR Warszawa, zakończyło trwające od września 2013 roku postępowanie, w wyniku którego wyłoniony został architekt przyszłego zespołu budynków obu instytucji na stołecznym placu Defilad, u stóp Pałacu Kultury i Nauki.

Kompleks muzealno-teatralny, składający się z gmachu Muzeum o powierzchni ok. 15.000 m.kw. oraz gmachu Teatru o powierzchni ok. 10.000 m.kw., połączony pierwszym w Warszawie zadaszonym placem miejskim, zaprojektuje nowojorska firma architektoniczna Thomas Phifer and Partners.

Dwuteapowa procedura wyboru architekta zaowocowała końcowymi ofertami złożonymi przez 12 pracowni architektonicznych. Przygotowanie tych ofert poprzedzone było serią spotkań konsultacyjnych i negocjacyjnych pomiędzy przedstawicielami Muzeum i Teatru a reprezentantami starających się o zamówienie firm architektonicznych. Oceniająca oferty Komisja przyznając punkty, kierowała się listą kryteriów, wśród których szczególne znaczenie miało zrozumienie urbanistycznego kontekstu obu budynków i wykazanie przez architektów, że proponowana koncepcja pozwoli ożywić ten fragment centrum Warszawy, związać funkcje obu instytucji z codziennością tysięcy warszawiaków i przyjezdnych, otworzyć sztukę na miasto, a miasto na sztukę. Obie instytucje przygotowały na potrzeby architektów niezwykle szczegółowy dokument – program funkcjonalny – który stanowił zarówno manifest misji Muzeum i Teatru wobec miasta i jego mieszkańców oraz wobec sztuki, jak i bardzo precyzyjną listę potrzeb i oczekiwań. W toku przyjętych w procedurze spotkań, Muzeum i Teatr wspólnie z architektami doprecyzowywało ów program funkcjonalny, tak że ostatecznie stał się on nie tylko dokumentem pozwalającym wypracować architektoniczną koncepcję planowanych budynków, ale i swego rodzaju summą wiedzy o potrzebach współczesnej Warszawy.

W ocenie Komisji, składającej się z doświadczonych architektów i urbanistów, krytyków architektury, artystów, przedstawicieli Urzędu m.st. Warszawy i Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz Muzeum i Teatru, najwyższe zrozumienie programu funkcjonalnego Muzeum i Teatru wykazane zostało w ofercie złożonej właśnie przez pracownię Thomasa Phifera. To jego

propozycja ma najwięcej cech miastotwórczych i z nim Muzeum zawrze umowę na projekt kompleksu muzealno-teatralnego. Współpraca, polegająca na wspólnym, przy udziale Muzeum i Teatru, rozwinięciu obecnej, wstępnej koncepcji, następnie na stworzeniu projektu budowlanego, potem projektu wykonawczego, a ostatecznie na nadzorze nad realizacją inwestycji, rozpocznie się jeszcze we wrześniu bieżącego roku. Tak szybkie rozpoczęcie prac projektowych wynika z przyjętego przez Muzeum rodzaju procedury wyboru architekta, tzw. „negocjacji z ogłoszeniem” – dzięki temu trybowi kontrakt na projekt jest już w całości wynegocjowany i nie będzie już podlegał żadnym modyfikacjom. Jest gotowy do podpisania wraz z ogłoszeniem zwycięzcy postępowania.

Dwa kluczowe warunki, konieczne, by współpraca z architektem ze strony Muzeum i Teatru była nie tylko owocna, ale w ogóle możliwa – własność gruntu i potwierdzone finansowanie inwestycji – zostały w ostatnich miesiącach spełnione. Dnia 4 lipca 2014 Muzeum i Teatr stały się właścicielami gruntu pod przyszłą budowę, Teatr uzyskał finansowanie budowy z budżetu stolicy, zaś Muzeum – gwarancje konieczne do zaciągnięcia kredytu inwestycyjnego, tak jak zostało to zaplanowane wspólnie przez władze stolicy i Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Proces projektowania będzie prowadzony wspólnie przez Muzeum i Teatr do momentu zakończenia projektu wykonawczego, potem każda instytucja będzie prowadziła i finansowała proces inwestycyjny oddzielnie. Budżet na projekt oraz budowę części muzealnej wynosi 270 mln zł bez wyposażenia, natomiast koszt budowy Teatru, również bez wyposażenia, to 125 mln zł. Harmonogram inwestycji zakłada, że prace projektowe będą trwały do połowy 2016 r., a cała inwestycja zostanie zakończona do końca 2019 roku.

Muzeum i Teatr przystępują do współpracy z architektem w przekonaniu, że złożona przez niego koncepcja, stojąca za nią wizja architektury i wizja miasta oraz dotychczasowy dorobek pozwolą na powstanie zespołu gmachów, które nareszcie zmienią pustą, nieprzyjazną połąć ziemi w sercu kraju w przestrzeń tętniącą kulturą i codziennym życiem wielkiego miasta, na miarę oczekiwań, jakie wobec swojej stolicy mają Polacy w trzeciej dekadzie wolności i drugiej dekadzie XXI wieku.

Budynki, częściowo połączone w podziemiu, stanowić będą osobne bryły, gmach Muzeum zajmie wschodnią stronę działki, wzdłuż ulicy Marszałkowskiej, zaś gmach Teatru stanie po stronie zachodniej, w sąsiedztwie prawego skrzydła Pałacu Kultury. Sercem kompleksu muzealno-teatralnego, łączącym obie instytucje z przestrzenią publiczną i ze sobą nawzajem, będzie zadaszony plac miejski pomiędzy budynkami, stanowiący równocześnie przejście pomiędzy Parkiem Świętokrzyskim (i stacją metra Świętokrzyska) a placem Defilad i Pałacem Kultury. Wielofunkcyjna przestrzeń placu ma być miejscem realizacji projektów sztuki publicznej, organizacji koncertów i przedstawień plenerowych – ale przede wszystkim miejscem nieskrępowanej społecznej interakcji. Pomiedzy Muzeum a Teatrem powstanie przestrzeń o ludzkiej skali, stanowiąca płynne przejście między monumentalnym placem Defilad a zadrzewionym Parkiem Świętokrzyskim, oraz między otoczeniem budynków a ich wnętrzem. Ponieważ do zadania architekta należeć będzie także zaproponowanie ogólnej koncepcji placu Defilad oraz przylegającej do kompleksu muzealno-teatralnego części parku, obie instytucje zamierzają wspólnie z architektem przeprowadzić konsultacje społeczne na temat możliwych scenariuszy wykorzystania przestrzeni wokół budynków.

Architekt dla swojego projektu ukuł hasło: „A building that reveals all it has” – „budynek, który pokazuje wszystko, co ma”. W myśl koncepcji Thomasa Phifera, skoro działalność obu instytucji polega właśnie na pokazywaniu – sztuk wizualnych i performatywnych – architektura musi odzwierciedlać tę zasadę organizującą muzeum i teatr i ujawniać przechodniom, tysiącom przypadkowych osób, co dzieje się wewnątrz budynków. W gmachu TR Warszawa niewątpliwie jedną z największych atrakcji będzie otwarcie na plac Defilad jednej ze scen, umożliwiające organizację wydarzeń do oglądania zarówno z wewnątrz, jak i z zewnątrz, otoczenie budynku może więc stawać się scenografią lub widownią dla wydarzeń dziejących się w środku. Niektóre

sale prób po stronie Teatru oraz część magazynów i przestrzeni zaplecza Muzeum mają – przeszklone – wyglądać na siebie nawzajem i na ludzi krążących po zadaszonym placu, parku, ale i po wyższych kondygnacjach obu budynków. Architekt wielką wagę przywiązuje do operowania w budynku naturalnym światłem, co jest niezwykle ważne dla funkcji wystawienniczych Muzeum. Architektura Thomasa Phifera jest lekka i otwarta, co korzystnie wpływa na jej społeczny odbiór. Sam opisuje swoją architekturę jako optymistyczną, budowaną światłem i dostępną.

Przedstawione w koncepcji architekta zrozumienie takich idei jak otwartość, transparentność, a także przekonująca prostota proponowanych rozwiązań dają nadzieję, że gdy tak długo wyczekiwane budynki powstaną, staną się – poprzez wartości, jakie komunikują i postawy, jakie wzmacniają, w kontraście do monumentalizmu i architektonicznej pychy Pałacu Kultury – symbolem współczesnej Warszawy.

Pracownie składające oferty:

1. **BLOND&ROUX architectes [Francja],**
2. **Fiszer Atelier 41 Warszawa Sp. z o.o. [Polska],**
3. **Foster + Partners Limited [Wielka Brytania],**
4. **Inżbud Tomasz Trepka: arch. Andrzej Kadłuczka, arch. Krzysztof Barysz, arch. Piotr Obracaj [Polska],**
5. **Konsorcjum firm: JSK Architekci Sp. z o.o./nsMoonStudio Sp. z o.o. [Polska],**
6. **Biuro Architektoniczne Kaczmarczyk: arch. Andrzej Kaczmarczyk, arch. Sylwia Bartoszewska, arch. Joanna Żabińska [Polska],**
7. **Henning Larsen Architects A/S [Dania],**
8. **PAS PROJEKT ARCHI STUDIO Sławomir Golenko [Polska],**
9. **Thomas Phifer and Partners [Stany Zjednoczone],**
10. **PROCHEM S.A.: arch. Jacek Jedynak, arch. Andrzej Masłowski, arch. Andrzej Kikowski [Polska],**
11. **UNStudio [Holandia],**
12. **Konsorcjum firm: WXCA Spółka z o.o./WXCA Group Spółka z o.o. [Polska].**

Komisja oceniająca:

Miroslaw Bałka – artysta, **Wojciech Gorczyca** – dyrektor Teatru TR Warszawa, **Jerzy Grochulski** – architekt, Koordynator Zespołu Ekspertów SARP, **Tomasz Thun-Janowski** – dyrektor Biura Kultury Urzędu m.st. Warszawy, **Wojciech Kwiatkowski** – dyrektor Departamentu Finansowego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, **Marek Mikos** – dyrektor Biura Architektury i Planowania Przestrzennego Urzędu m.st. Warszawy, **Maciej Miłobędzki** – sędzia konkursowy SARP, **Mikołaj Mundzik** – architekt reprezentujący Muzeum, **Krzysztof Nowakowski** – prezes zarządu Towarzystwa Przyjaciół Muzeum i członek Rady Muzeum, **Grzegorz Piątek** – krytyk architektury, **Ewa P. Porębska** – redaktor naczelna czasopisma „Architektura Murator”, **Michał Rudnicki** – architekt reprezentujący Teatr, **Magdalena Staniszkis** – sędzia konkursowy SARP, **Tomasz Galik** – sekretarz Komisji.

Zamawiająca: Joanna Mytkowska – dyrektor Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie